چرا هاشمی رفسنجانی مصداق برخی از آیات قرآن است؟!

نگاهی به آثار قرآنی آیت‌الله هاشمی رفسنجانی

مرتضی نجفی قدسی - مدیر دارالقرآن علامه طباطبایی

«ان الذین قالوا ربناالله ثم استقامو تتنزل علیهم الملائکه الاتخافو ولاتحزنوا وابشروا بالجنهٔ التی کنتم توعدون» (سوره فصلت، آیه ۳۰)

براستی کسانی که گفتند خدای ماالله است (بندگی هیچ طاغوتی را نپذیرفتند) و سپس استقامت ورزیدند و پایداری کردند، فرشتگان بر آنها نازل می‌شوند که نترسید و غمگین مباشید و مژده باد شما را به همان بهشتی که به شما وعده می‌دادند.

* * *

در پیرامون شخصیت آیت‌الله هاشمی رفسنجانی (رض) تاکنون سخنان بسیاری گفته شده است، که بیشتر جنبه سیاسی و اجتماعی داشته و به حق هم لازم است ولیکن به ابعاد شخصیت قرآنی ایشان کمتر پرداخته شده است.

انتخاب آیه فوق برای این بحث از آن جهت هست که خاطره بسیار جالب و درس آموزی از ایشان در این رابطه دارم و به اختصار عرض می‌کنم. روزی در معیت جمعی از اصحاب قرآنی خدمت معظم له مشرف بودیم و ایشان چون جمع را قرآنی دیدند به ذکر خاطره‌ای از دوران زندان رژیم ستمشاهی پرداخته و فرمودند: بنده در زندان، بیشترین انس را با قرآن کریم داشتم بطوری که موفق به حفظ ۱۸ جزء از قرآن شدم و در حقیقت همین ارتباط و انس با قرآن، یار و یاور من در زندان بود و در مقابل رنجها و مرارت‌هایی که بود می‌توانستم استقامت کنم.

ایشان فرمودند: روزی مرا شکنجه سختی دادند بطوری که دیگر نیروی راه رفتن هم نداشتم و مأموران مرا کشاندند و به سلول خودم انداختند و من حتی مرگ را در پیش خود می‌دیدم، در همان حالی که رمقی در بدن نداشتم خود را کشاندم و دستم را به قرآنی که در سلول زندان داشتم رساندم و صفحه‌ای از آن را باز کردم و با چشمانی که به سختی قدرت دیدن داشت نگاه کردم به آیه‌ای که آمده بود و می‌گفت: «ان الذین قالوا ربناالله ثم استقاموا...» با دیدن این آیه که دعوت به استقامت کرده بود و مرا دلداری می‌داد که نترسم و ناراحت و غمگین نباشم و به عاقبت شیرین این مبارزه اشاره داشت، جان تازه‌ای در من پدید آمد و دوباره امید به زندگی یافتم و به ادامه راه دشواری که داشتم، مصمم شدم ودر حقیقت باید بگویم که در آن شرایط این آیه قرآن بود که مرا نجات داد.

جناب حجت الاسلام والمسلمین ناطق نوری در مراسم هفتمین روز ارتحال آیت‌الله هاشمی رفسنجانی سخنی بدین مضمون داشتند که برای سخنرانی این مجلس بزرگداشت فکر می‌کردم که چه آیه‌ای را در وصف آیت‌الله هاشمی رفسنجانی بگویم که به قرآن مراجعه کردم و دیدم ایشان مصداق بسیاری از آیات قرآن است ولی چون زمان صحبت محدود است و باید به مباحث دیگر هم بپردازیم، به ذکر چند آیه بسنده می‌کنم و سپس پنج یا شش آیه را قرائت کردند و وجه مصداق آن با آقای هاشمی رفسنجانی(ره) را هم بیان کردند.

بنده در فضای مجازی دیدم که برخی به این نحوه گفتار ایشان انتقاد کرده و گفتند سخنان ایشان غلوآمیز است و آقای هاشمی را در حد حضرت علی(ع) که قرآن ناطق است بالا برده‌اند و گفته‌اند آقای هاشمی رفسنجانی مصداق تمام آیات قرآن است!

اولاً بنده خود در آن جلسه مستمع سخنان جناب ناطق نوری بودم و ایشان هرگز چنین سخنی نگفتند، بلکه همانطور که اشاره شد، تصریح کردند که با مراجعه به قرآن دیدم که آقای هاشمی رفسنجانی می‌تواند مصداق بسیاری از آیات قرآن باشد و به این سخن هم هیچ اشکالی وارد نیست.

توضیح بیشتر اینکه تمام آیاتی که در قرآن راجع به مؤمنان، مجاهدان، صابران، انفاق کنندگان، ایثارگران، موحدان و خداپرستان آمده است، اگر کسیِ به این آیات عمل کند، از مصادیق آن آیات خواهد بود و اصلاً فلسفه نزول قرآن همین است که همه را قرآنی کند و در پرتو عمل به قرآن به مراتب والای انسانیت و معرفت حق تعالی برساند، در اینکه ائمه اطهار علیهم السلام قرآن مجسم هستند و قرآن نیز صورت مکتوب وجود شریف آنان است، هیچ شکی نیست ولیکن باید توجه داشته باشیم که این قرآن برای انسان سازی بشر آمده است و همه ما باید سعی کنیم با عمل به آیات قرآن، از مصادیق آیات قرار بگیریم و قرآن را خطاب به خود فرض کنیم و آنگاه که می‌گوید «یا ایها الذین آمنوا» بگوئیم با ماست و سعی کنیم جزء مؤمنان قرار بگیریم تا قرآن با ما سخن بگوید و انشاءالله از مصادیق آیات شویم. البته آنچه که مسلم است برای استفاده از قرآن کریم «طهارت» لازم است و قرآن هم می‌فرماید: «لایمسه الا المطهرون» یعنی این قرآن را مس نمی‌کنند مگر پاکیزگان، و لذا اگر کسی بخواهد به آیات قرآن دست بگذارد باید با وضو باشد، پس بنابر این ارتباط با ظاهر آیات نیازمند طهارت جسمی است ولیکن ارتباط با بواطن قرآن و دریافت عمق اسرار آیات آن نیازمند طهارت روحی و تزکیه نفس است و لذا عالمان ربانی در دریای قرآن غواصی می‌کنند و هر کس به اندازه ظرفیت وجودی‌اش از معارف آن بهره‌مند می‌شود.

یکی از وجوه شخصیتی آیت‌الله هاشمی رفسنجانی، بعد قرآنی ایشان است که در پیام گرانسنگ حضرت آیت‌الله جوادی آملی (دامت برکاته) نیز چنین آمده که فرموده اند: «امید آنکه رنج مدبرانه و کوشش خالصانه بیش از نیم قرن آن عزیز جهت احیای مآثر قرآن کریم و آثار دوره طه و یاسین(علیهم افضل صلوات المصلین) ره توشه خوبی برای لقای خدای سبحان باشد.»

از آثار قرآنی آیت‌الله هاشمی رفسنجانی علاوه بر سخنرانی‌ها و خطبه‌هایی که در موضوعات قرآنی و تبیین معارف اسلامی است، دو اثر ماندگار و علمی ارزشمند باقی است که برای پژوهشگران علوم قرآنی و حوزوی بسیار قابل استفاده و منشأ اثر است که عبارتند از دوره بیست و یک جلدی تفسیر راهنما و دوره ۳۳ جلدی «فرهنگ قرآن».

تفسیر راهنما ماحصل یادداشت‌های زندان اوین است که از دی ماه سال ۱۳۵۴ آغاز می‌شود و تا پیروزی انقلاب ادامه می‌یابد و مجموع یادداشت‌های ایشان در ۲۲ دفتر دویست برگی نوشته شده بود و برای حفظ و نگهداری آنها از دستبرد ساواک و یا مأموران زندان، هر بار که عیال آیت‌الله هاشمی رفسنجانی به ملاقات ایشان می‌رفت، دفترهای نوشته شده را می‌گرفت و دفتر جدید تحویل می‌داد و بهترین دلمشغولی آقای هاشمی رفسنجانی در زندان همین تدوین و فیش‌برداری تفسیر راهنما بود که در مجموع ۳۲ هزار برداشت با ۸ هزار عنوان پایه‌های اولیه و اصلی تفسیر راهنما را تشکیل می‌داد.

آیت‌الله هاشمی رفسنجانی درخصوص شیوه کار تفسیرشان می‌گویند: «آیات قرآن را از آغاز یکایک مطالعه می‌کردم و نکته‌های قابل استفاده را در فیش‌های کوتاه و گویا یادداشت می‌کردم و در کنار همان جمله‌های کوتاه نمایه سازی هم می‌کردم تا بعدها تفکیک اطلاعات بدست آمده به سرعت و راحتی انجام گیرد و هر موضوعی جایگاه خود را در تدوین نهایی پیدا کند.»

در سال ۱۳۶۶ مجموع فیش‌ها و یادداشت‌های تفسیری آیت‌الله هاشمی رفسنجانی در ۲۲ دفتر دویست برگی تحویل دفتر تبلیغات اسلامی حوزه علمیه قم می‌شود و مجموعه‌ای از محققان مرکز فرهنگ و معارف قرآن مشغول مطالعه فیش‌ها و یادداشت‌ها شده و تحت اشراف و مشاوره پیوسته با آیت‌الله هاشمی رفسنجانی اهتمام به تدوین و نگارش تفسیر راهنما و مجموعه «فرهنگ قرآن» می‌نمایند.

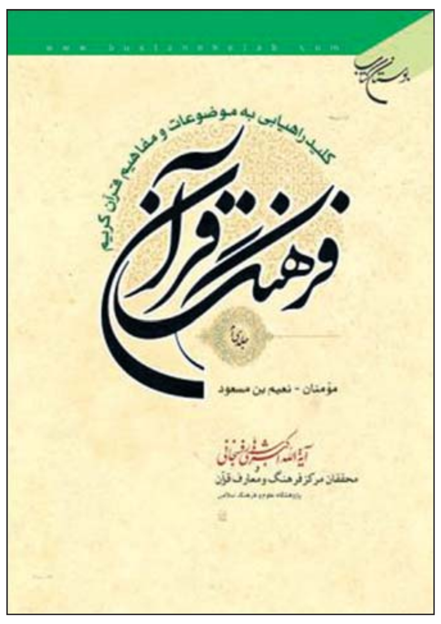

دوره ۳۳ جلدی «فرهنگ قرآن» نیز که در حقیقت کلید راهیابی به موضوعات و مفاهیم قرآن کریم است، متأثر از همین فیش برداری‌های موضوعی تفاسیر قرآن می‌باشد که آیت‌الله هاشمی رفسنجانی با مطالعه تفسیر المیزان علامه طباطبایی(رض) و تفسیر مجمع البیان که در زندان در اختیار داشتند، یادداشت‌برداری می‌کردند و سپس در گروه فرهنگ و معارف قرآن دفتر تبلیغات اسلامی، محققان این یادداشت‌ها را با در نظر داشتن دیگر تفاسیر قرآن از قبیل: نورالثقلین، روح البیان، الکشاف، مفاتیح الغیب، کشف الاسرار، البرهان، روح المعانی و فی ظلال القرآن تدوین نهایی کردند.

آیت‌الله هاشمی رفسنجانی از کار تحقیقی و علمی محققان حوزه در تکمیل و تدوین نهایی «تفسیر راهنما» و همچنین «فرهنگ قرآن» که تحت اشراف ایشان انجام می‌شد، ابراز رضایت داشتندو مرقوم داشته اند: مهم‌ترین هدف و مقصد من تهیه فرهنگ موضوعی قرآن بود که پس از انتشار چند مجلد از تفسیر راهنما و دریافت نظرات محققان و مفسران و علاقمندان به معارف قرآن و غنی‌تر شدن تجربه و منابع و ذخایر کار، باید جامه عمل می‌پوشید و اینک با دلی آکنده از سرور، نظاره گر تولد و انتشار آن هستم.»

ایشان سپس می‌افزایند: « با انتشار اولین مجلد از فرهنگ قرآن، اینک زورق کوچک خود را نزدیک کرانه اقیانوسی عظیم می‌بینم و در افق بسیار خیره کننده‌ای هستم که روزی از دور کورسویی می‌نمود. چه منظره زیبایی! و چه کرانه امیدبخش و نشاط آفرینی! اینک با تحقق آرزوی دیرینه‌ام، در من شعفی وصف ناپذیر پدید آمده است. «فرهنگ قرآن» اسم محبوب و عزیزی است که سال‌های سال وجودم را تسخیر کرده و اندیشه‌ام را نوازش داده است.»

از این نوشتار عشق و علاقه زایدالوصف آیت‌الله هاشمی رفسنجانی نسبت به دریافت معارف الهی و قرآنی بخوبی پدیدار است و بحمدالله این آثار گرانقدر قرآنی از ایشان به یادگار مانده است و امیدواریم در نگرش به اینگونه شخصیت‌ها که کم نظیر و یا در جهاتی بی‌نظیر هستند، به همه ابعاد وجودی آنان توجه شود، و شخصیت علمی و معنوی آنان تحت الشعاع شخصیت سیاسی آنها واقع نشود. «عاش سعیداً و مات سعیداً»

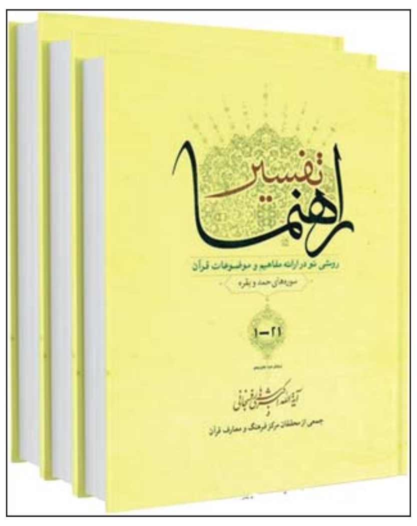

تفسیر راهنما
روشی نو در ارائه مفاهیم و موضوعات قرآن
سوره‌های حمد و بقره
۲۱-۱
جمعی از محققان مرکز فرهنگ و معارف قرآن

فراخوان ثبت نام دهمین دوره مسابقات سراسری برادران در دارالقرآن امام علی(ع)

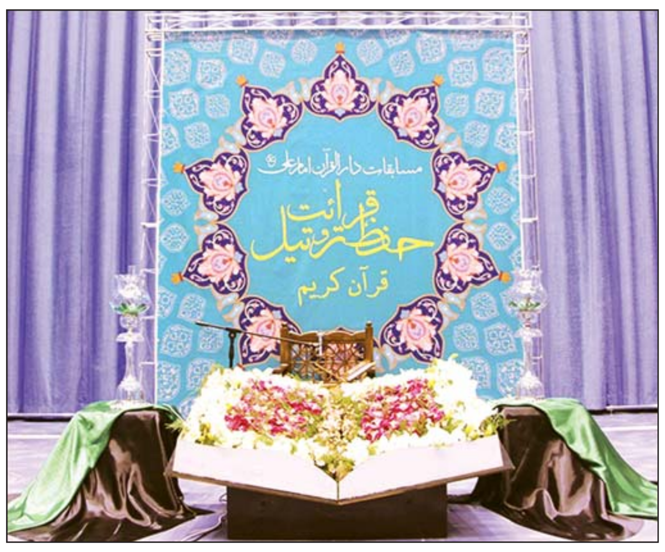

دهمین دوره ازمسابقات سراسری دارالقرآن امام علی(ع) (بخش برادران)، طی روزهای بیست وپنجم الی بیست ونهم بهمن ماه سال۱۳۹۵ دررشته‌های حفظ،قرائت وترتیل قرآن برگزارمی‌شود.

آقای محمدانصاری موسس و مدیرعامل دارالقرآن امام علی(ع) با اعلام این خبر اظهار داشت: این مسابقات قرآنی در پنج رشته حفظ کل، حفظ بیست جزء، حفظ ده جزء، قرائت و ترتیل‌خوانی قرآن کریم در دو مقطع سنی زیر شانزده سال و بالای آن ویژه برادران برگزار خواهد شد.

وی افزود: این مسابقات از تاریخ بیست و پنجم بهمن ماه مقارن با ایام شهادت حضرت فاطمه(س) شروع و تا بیست و نهم بهمن ماه سال ۱۳۹۵ ویژه برادران در مرکز فرهنگی شهدای انقلاب اسلامی واقع در تهران - بهارستان - چهارراه سرچشمه - یادمان شهدای هفتم تیر برگزار خواهد شد.

آقای انصاری گفت: زمان ثبت نام از اول بهمن ماه آغاز شده وتا آخر روز دهم بهمن ماه ادامه خواهد داشت.

وی گفت: داوطلبان بایستی برای شرکت در این مسابقات، ابتدا به سایت دارالقرآن علامه طباطبایی(www.dqat.ir) مراجعه کرده و فرمهای ثبت‌نام را پر نمایندو پس از پایان فرصت ده روزه ثبت نام، از صبح یازدهم بهمن ماه جهت چاپ کارت شرکت در جلسه به سایت مراجعه نمایند، زیرا در زمان حضور در مسابقات، داشتن کارت چاپ شده ثبت نام الزامی است، ضمنا تاکید شده است که داوطلبان بایستی در زمان تعیین شده به سایت مراجعه و ثبت نام نمایند، بدیهی است که پس از پایان مهلت ثبت نام، به هیچ عنوان زمان ثبت نام تمدید نخواهد شد.

جوایز حدنصابها

آقای انصاری تصریح کرد: در این دوره از مسابقات کلیه حافظان کل قرآن کریم که حدنصاب نود امتیاز را در صحت حفظ از یکصد امتیاز بیاورند، مبلغ ششصد هزار تومان به عنوان هدیه دریافت خواهند کرد.

همچنین حافظان بیست جزء و ده جزء در صورت اخذ حدنصاب نود امتیاز از یکصد امتیاز در صحت حفظ، به ترتیب مبالغ چهارصدهزار تومان وسیصد هزار تومان دریافت خواهند کرد.

وی افزود: داوطلبان رشته‌های قرائت و ترتیل قرآن نیز در صورت اخذ حدنصاب هشتاد امتیاز از یکصد امتیاز به ترتیب مبالغ چهارصد هزار تومان و سیصد هزار تومان دریافت خواهند کرد.

وی اضافه کرد: کلیه حافظان قران در همه رشته‌ها در صورتی که حد نصاب حسن حفظ آنها بین ۸۵ تا ۹۰ باشد نیز نصف جوایز اعلام شده فوق را دریافت می‌کنند. همچنین قاریان و مرتلان قرآن، که حد نصاب امتیاز آنها از ۷۵ تا ۸۰ باشد نیز نصف جوایز اعلام شده را دریافت می‌کنند.

آقای انصاری تاکید کرد: کلیه داوطلبان شرکت‌کننده از استانهای تهران و البرز لازم است در مراسم اختتامیه که با صرف ناهار در ظهر روز جمعه بیست و نهم بهمن ماه در همان محل برگزار خواهد شد حضور داشته باشند و جوایز حد نصابی آنها بصورت نقدی در همان جلسه تقدیم خواهد شد.

جوایزنفرات برترمسابقات

مرتضی نجفی قدسی مسئول برگزاری مسابقات سراسری دارالقرآن امام علی(ع) نیز در خصوص جوایز نفرات برتر این مسابقات اظهار داشت: نفرات اول رشته حفظ کل مبلغ سه میلیون تومان، نفرات دوم مبلغ دو میلیون و پانصد هزار تومان و نفرات سوم مبلغ دو میلیون تومان جایزه نقدی دریافت خواهندکرد.

در رشته حفظ بیست جزء قرآن نیز، نفرات اول مبلغ دو میلیون تومان، نفرات دوم یک و نیم میلیون تومان و نفرات سوم یک میلیون و دویست و پنجاه هزار تومان دریافت خواهند کرد.

در رشته حفظ ده جزء نیز، نفرات نخست تا سوم به ترتیب مبالغ یک میلیون و پانصد،یک میلیون و دویست و پنجاه و یک میلیون تومان دریافت خواهند کرد.

وی افزود:دررشته قرائت قرآن کریم نیز نفرات اول تا سوم به ترتیب مبالغ دو میلیون، یک میلیون وهفتصدو پنجاه هزار و یک میلیون وپانصد هزار تومان دریافت خواهند کرد.

همچنین در رشته ترتیل‌خوانی هم نفرات برگزیده اول تا سوم به ترتیب مبالغ یک میلیون وپانصد، یک میلیون و دویست و پنجاه و یک میلیون تومان به عنوان جایزه دریافت می‌کنند.

وی اضافه کرد: نفرات اول مسابقات سال‌های قبل تا دو سال در همان رشته نمی‌توانند شرکت کنند، مگر اینکه در رشته دیگری ثبت‌نام نمایند.

نجفی قدسی تاکید کرد: شرکت‌کنندگان در رشته‌های حفظ قرآن، تنها در یک رشته آن می‌توانند شرکت نمایند، ضمنا حافظان قرآن می‌توانند در رشته قرائت قرآن(تحقیق) داوطلب شوند ولیکن قاریان صرفا باید یکی از رشته‌های قرائت و یا ترتیل‌خوانی را انتخاب نمایند.

لازم به ذکر است شرکت‌کنندگان در رشته ترتیل‌خوانی نمی‌توانند در رشته‌های حفظ شرکت نمایند و یا بالعکس، چرا که یک حافظ عملا در هنگام آزمون، ترتیل‌خوانی می‌کند و همان مواد امتحانی را دارا است.

مسئول برگزاری مسابقات دارالقرآن امام علی(ع) در پایان گفت: در مدت حضور داوطلبان در ایام مسابقات، پذیرایی کامل صبحانه، ناهار و شام بعمل خواهد آمد ولیکن در خصوص اسکان داوطلبان، این دارالقرآن تعهدی نخواهد داشت.

بقیه از صفحه ۳

*به نفع عربستان است که حملات به یمن را قطع کند

دکتر روحانی در پاسخ به این سؤال با تأکید بر اینکه اساس سیاست جمهوری اسلامی ایران و دولت یازدهم همواره بر مبنای روابط نزدیک‌تر با همسایگان و بویژه کشورهای اسلامی بوده، گفت: کشورهای شورای همکاری خلیج فارس هم از این مسأله مستثنی نیستند، آنها هم همسایگان جنوبی ما هستند، ما همیشه روابط خوب را با آنها می‌خواستیم و تلاش ما برای این بوده که روابط ما روابط بهتری باشد.

رئیس جمهور با اشاره به اینکه عربستان سعودی مشکل را خودش از حمله بدون مبنا به کشور همسایه شروع کرد، افزود: امروز به نفع منطقه و عربستان است که هر چه سریع‌تر این حملات را به کشور عزیز و برادرمان یمن قطع کند.

روحانی خاطرنشان کرد: ما با عربستان به عنوان یک کشور مسلمان و همسایه از نظر روابط دو جانبه مشکلی نداریم که بخواهیم حل کنیم بلکه اساس مشکلات ما به تجاوز عربستان به یمن، به مداخلات عربستان در بحرین، به مداخلات و برنامه‌هایی که عربستان در موضوع تروریسم در منطقه دارد، مربوط می‌شود.

وی با اشاره به اینکه عربستان پس از اعدام شیخ نمر و مسأله سفارت، روابط را به طور یکجانبه قطع کرد و ما خواستار قطع رابطه نبودیم، گفت: از آن زمان تاکنون کشورهای مختلفی برای میانجیگری بین ایران و عربستان وارد صحنه شده‌اند؛ امیدواریم ریشه‌های مسأله بتواند حل شود و ما می‌خواهیم که در منطقه صلح و ثبات باشد، ایران نه قصد دارد در مسائل داخلی عربستان مداخله داشته باشد، نه می‌خواهد عربستان از صحنه سیاسی منطقه حذف شود و نه می‌خواهد عربستان نقشی که استحقاق آن را دارد، نداشته باشد، اما در عین حال وقتی عربستان به یک کشور همسایه مظلومش تجاوز کرده و تروریست‌ها از منابع مالی یا تسلیحات عربستان استفاده می‌کنند، این مشکل‌آفرین است و مشکل تنها برای ایران نیست بلکه برای کل منطقه است.

روحانی اظهار امیدواری کرد: عربستان راه درستی را در این زمینه انتخاب کند و اگر عربستان تصمیم درستی را اتخاذ بکند، ما حاضریم در مسأله یمن و مسائل منطقه به عربستان کمک کنیم. و می‌خواهیم در کل منطقه ثبات و وحدت بیشتری را با تلاش ما بوجود بیاید.

رئیس جمهور در پاسخ به سؤالی مبنی بر اینکه دولت یازدهم با توجه به منویات مقام معظم رهبری در خصوص مسائل اقتصادی که یک اقدام جهشی و خارج از چارچوب فعالیت‌های اقتصادی روزمره را مطالبه کردند، چه اقدام ویژه و جهشی در مسیر حمایت از تولید و در مسیر هدایت نقدینگی سنگین و رو به افزایش به سمت تولید انجام داده است، گفت: مسأله اقتصاد مقاومتی برای کشور بسیار اهمیت دارد و دولت تمام تلاش خود را برای اجرای همه سیاست‌های کلی اقتصاد مقاومتی بکار گرفته است.

روحانی با بیان اینکه خوشبختانه مسأله برجام فضای فعالیت برای اقتصاد مقاومتی را آسان‌تر کرد، تأکید کرد: برجام یک سرمایه‌گذار، تولیدگر نیست، بلکه فضا را آماده می‌کند و موانع را برمی‌دارد. در این فضا باید تلاش کنیم و دولت و ملت دست به دست هم بدهیم.

رئیس جمهور افزود: مقام معظم رهبری امسال را اقدام و عمل برای اقتصاد مقاومتی نامگذاری کردند.در مسأله نفت و گاز اولین این کار انجام گرفت. در شرایط برجام که کار ساده‌ای نیست، تولید نفت از ۲ میلیون به ۳ میلیون برسد و صادرات نفت از یک میلیون بشکه به بالای ۲ میلیون برسد.

دکتر روحانی خاطر نشان کرد: کار ساده‌ای نیست که چاه‌های بسته شده، دوباره باز شود و صنعت نفت کار بسیار عظیمی انجام داد و شاهد افتتاح طرح‌های بخش پتروشیمی هستیم.

وی با بیان اینکه اقتصاد مقاومتی به معنای افزایش صادرات، تولید و اشتغال است، ادامه داد: امروز تحول در بخش کشاورزی و خودکفایی گندم رخ داده است. پیش‌بینی شده بود ۸ میلیون تن گندم خریداری شود اما به خرید ۱۱.۵ میلیون تن گندم و تولید بالای ۱۴ میلیون تن رسیدیم که حرکت بسیار بزرگی بود.

روحانی افزایش تولید محصولات کشاورزی از ۹۷ میلیون تن به ۱۱۷ میلیون تن را جهش و حرکت بزرگ در بخش کشاورزی دانست و افزود: در بخش صنعت و تولید خودرو جهشی در ماه‌های اخیر رخ داده است و بزودی خودروهای مشترک ساخت داخلی - خارجی در اسفند سال جاری شروع می‌شود که حرکت خوبی است و ۳۰ درصد آن به خارج صادر می‌شود و همه اینها در راستای تحقق اقتصاد مقاومتی است.

رئیس جمهور اظهار داشت: در مسأله گردشگری نیز حرکت خوبی آغاز شده است و خرید هواپیماها، صنعت گردشگری ما را به حرکت در می‌آورد. برخی می‌گویند خرید هواپیما چه سودی برای مردم دارد اما خرید هوپیما برای راننده تاکسی، مغازه‌دار، هتل‌دار و همه فعالان بخش گردشگری سودآور است.

رئیس جمهور در نشست خبری با رسانه‌های داخلی وخارجی به مناسبت اولین سالگرد برجام:

برجام؛ بزرگ‌ترین موفقیت ملی

دکتر روحانی با بیان اینکه صنعت هوایی یکی از پایه‌های گردشگری است و طرح این پرسش که آیا باید خوشحال باشیم، ۴ تا ۵ میلیارد دلار در سال از پول ملت ایران به شرکت‌های هواپیمایی کشورهای همسایه برود؟ تأکید کرد: چرا خودمان انجام ندهیم؟ و آیا برخی مشکل دارند که مردم با هواپیما سالم و تمیز به سفر حج ان شاءالله در صورت درست شدن اوضاع و به سوریه پس از امن شدن، بروند؟

وی تأکید کرد: انگار برخی مشکل دارند و می‌گویند باید هواپیمای کهنه سوار شویم. شما کهنه سوار شوید و کهنه هم وجود دارد.

روحانی خرید هواپیما را تحول در اشتغال، زندگی مردم و گردشگری توصیف کرد و افزود: اگر اوضاع اقتصادی تقاضا کند، تا پایان امسال و برخی در سال آینده، خطوط ریلی به ۵ استان جدید کشیده می‌شود که کار بزرگی است.

رئیس جمهور تصریح کرد: بنابراین فکر می‌کنم حرکت خوبی تا کنون در زمینه اقتصاد مقاومتی انجام شده است و البته باید همه برای رسیدن به اهداف مورد نظر ملت و رهبر معظم انقلاب تلاش بیشتر کنیم.

خبرنگار روزنامه ابتکار نیز از رئیس جمهوری پرسید: چندی قبل شما منشور حقوق شهروندی را در اجرای یکی از برنامه‌های انتخاباتی‌تان ابلاغ کردید. در شرایطی که بسیاری از مفاد منشور حقوق شهروندی در نهادهایی غیر از دولت، باید پیگیری شوند و یا مسائلی هستند مثل حصر که جزو وعده‌های انتخاباتی شما بود و بحث عدم ارائه مجوز حضور رئیس دولت اصلاحات در مراسم تشییع آیت‌الله هاشمی رفسنجانی، با وجود چنین مسائلی چه تضمینی برای اجرای این منشور وجود دارد؟

*منشور حقوق شهروندی یکی از قول‌های من در انتخابات سال ۹۲ بود

دکتر روحانی پاسخ داد: بعضی‌ها می‌گویند منشور حقوق شهروندی برای انتخابات منتشر شده است. حقوق شهروندی جزو قول‌های من در انتخابات سال ۹۲ بود. یعنی یکی از وعده‌هایی که به مردم دادم تهیه حقوق شهروندی، انتشار آن و تلاش برای اجرای آن بود. ما در ۱۰۰ روزه اول، اولین نسخه حقوق شهروندی را منتشر کردیم و روی سایت گذاشتیم. بحث‌های فراوانی شد و با همه دستگاه‌های دولتی در این زمینه بحث کردیم.

رئیس جمهور گفت: خود من هم ناچار شدم جلسات متعددی با حقوقدان‌ها و مسئولین بگذارم. بالاخره این منشور تکمیل شد. به نظر من یک منشور خوب و جامعی است. البته ممکن است این منشور کامل‌تر هم شده و موادی به آن اضافه شود. منشور متکی بر قانون اساسی مخصوصاً فصل سوم قانون اساسی است.

وی افزود: حقوق شهروندی متکی است بر اصل ۱۳۴ قانون اساسی که می‌گوید خط مشی و برنامه را رئیس جمهور تعیین می‌کند. بر همین مبنا برنامه ما در حقوق شهروندی همین محورهایی است که منتشر کردیم. تمام مواد حقوق شهروندی را به تمام دستگاه‌های اجرایی ابلاغ خواهم کرد و از آنها می‌خواهم آن را اجرا کنند.

رئیس جمهور اظهار داشت: نکته شما درست است. حقوق شهروندی تنها به دستگاه اجرایی تعلق ندارد. اگر همه دولت هم این حقوق شهروندی را اجرا کنند و همه مردم هم دنبالش باشند، باز قوای دیگر هم در این زمینه باید کمک کنند. مخصوصاً قوه قضائیه و امیدواریم دو قوه دیگر در کنار قوه مجریه باشند. آنها هم یاری و کمک کنند، چون این اصول حقوق شهروندی و این منشور در واقع پشتوانه‌اش قانون اساسی است.

دکتر روحانی تصریح کرد: اینکه در مقام عمل بعضی از حقوق شهروندی امروز هنوز عملیاتی نمی‌شود، متأسف هستم و به عنوان رئیس جمهور همواره این مسائل را دنبال می‌کنم. یعنی در دولت، مخصوصاً از طریق وزیر دادگستری که پیوند بین دو قوه را به عهده دارد و باید دنبال کند، هم کتباً و شفاهاً به طور منظم دنبال می‌کنم، برخی از مسائل است که حل آنها یک مقدار زمان می‌برد.

رئیس جمهور با اشاره به اینکه همه تلاش‌مان را انجام می‌دهیم، گفت: دلمان می‌خواهد بعضی از امور همین امشب اجرا شود نه فردا. منتها در عین حال تلاش و توان ما مطابق آنچه در قانون اساسی آمده، در یک حدی است که نیازمند هستیم به کمک دیگران و در برخی موارد نیازمند به اجماع نظام هستیم. همه ما باید در یک مسأله اجماع کنیم. بسیار امیدوار به آینده هستم و امیدوارم همه این تلاش‌ها روزی به ثمر بنشیند.

در ادامه خبرنگار روزنامه رسالت از دکتر روحانی پرسید: یکسال پیش قبل از امضاء برجام گفتید هیچ سندی را امضاء نمی‌کنیم مگر اینکه تمام تحریم‌ها برداشته شود، حضرتعالی مستحضرید که نه تنها تحریم‌ها برداشته نشد، بلکه تحریم جدیدی به نام آیسا اعمال شد و ۲ میلیارد دلار از پول ما را هم سرقت کردند، سؤال من این است که چطور شد با اینکه اینها تحریم‌ها را برنداشتند، سندها امضاء شد؟

رئیس جمهور پاسخ داد: در رابطه با برجام مقصود تحریم‌های هسته‌ای است والا درباره تحریم‌های دیگر اصلاً مذاکره نکردیم و دنبالش هم نبودیم. تحریم‌های هسته‌ای با اجرایی شدن برجام در بخش‌های دولتی، تقریباً برداشته شده است، و در بخش نفت و گاز چیزی به نام تحریم نداریم و به اندازه‌ای که بخواهیم تولید و صادر می‌کنیم و به هر که بخواهیم می‌فروشیم و پولش به حساب می‌آید. نه در نقل و انتقال نفت مشکل داریم و نه در فروش نفت. در حوزه سرمایه‌گذاری نفت هم الان سرمایه‌گذاری خارجی انجام می‌دهیم، و یکی از سرمایه‌گذاری‌هایی که به‌زودی شاید نهایی شود، رقمی نزدیک به ۵ میلیارد دلار است. در حمل و نقل و ماشین و ریل هم تحریم‌ها برداشته شده است. بعضی‌ها در موضوع حمل و نقل فقط از هواپیما نام می‌برند درحالیکه کلاً تحولی در این بخش ایجاد شده است.

دکتر روحانی اضافه کرد: در تجهیزات پزشکی هم تحولات مهمی ایجاد شده است و از وزرا می‌خواهم که برای مردم توضیح دهند که بعد از برجام چه مشکلاتی از آنها رفع شده است. از وزیر نفت سؤال کردم که بعد از برجام تجهیزات نفت، چقدر فرق کرده، ایشان گفت بعضی از تجهیزات در حوزه صنایع نفت قیمت‌اش نسبت به قبل از برجام یک دهم شده است. برای تهیه برخی از داروها و تجهیزات پزشکی ناچار بودیم از بعضی از کشورها بگیریم که از لحاظ کیفیت خیلی برای ما ایده‌آل نبود اما امروز دست ما باز است از هر کشوری خریداری می‌کنیم. بنابراین راه باز شده است. در بیمه نیز مشکل نداریم.

روحانی خاطرنشان کرد: در موضوع بانک بخشی از مشکل حل شده و بخشی از امور باقی مانده است، آن هم مسائل مختلف دارد و عمدتاً مربوط به مسائل غیر برجام است. بنابراین تحریم، برداشته شده، اما اینکه آمریکایی‌ها بدعهدی کردند، این حرف درستی است.

*برجام یک فضای جدیدی را در دنیا به‌وجود آورده است و به ضرر کسی نیست

رئیس جمهور در ادامه پاسخ به این سؤال با بیان اینکه آیسا تحریم جدیدی نیست و سؤال شما در مورد آیسا که گفتید یک تحریم جدیدی است و اجرا شده است، اینطور نیست، اظهار داشت: آیسا تحریم جدیدی نیست، اجرا هم نشده است. آیسا تمدید یک تحریم قبلی است. البته این از نظر ما نقض برجام است و من یک جمله‌ای در ۱۶ آذر گفتم که اگر در تمدید آیسا، آمریکایی‌ها آن را بلااثر نکنند، این نقض فاحش برجام است. دولت آمریکا با فشارهایی که به ۱+۵ آورده شد دو کار کرد یکی اینکه رئیس جمهورشان قانون تمدید که کنگره تهیه کرده بود را امضاء نکرد یعنی قانونی تصویب شده و رئیس جمهور امضاء نکرده، این خیلی زیاد اتفاق نمی‌افتد.. نمی‌خواهم بگویم حالا که امضاء نکرده به وظایفش عمل کرده، وظیفه‌اش این بود که باید وتو می‌کرد. نکته دوم این بود که بلافاصله این را بلاثر کردند یعنی ویو کردند اگر بلااثر نمی‌کردند ما آرام نمی‌نشستیم و خیلی چیزها تحقق پیدا می‌کرد و خیلی برنامه داشتیم. در عین حال یک تخلف بود و البته ما در برابر آن تخلف اقدام کردیم. اقدام ما هم این بود که هم دستوری به وزیر امور خارجه و هم به رئیس سازمان انرژی اتمی دادم که یکی اجرا شده و یکی دیگر درحال اجراست، بنابراین این قدم‌ها نسبت به آیسا برداشته شد.

وی خاطرنشان کرد: ممکن است باز هم در آینده بدعهدی‌هایی را شاهد باشیم، اما این توافق یک چارچوبی داشته و مکانیزم هم دارد و اگر کسی تخلف کرد ما برمبنای آن مکانیسم عمل کرده و خواهیم کرد. البته در زمینه اجرای برجام ازسوی ما هم یک بخشی از آن در فردو دیروز تمام شد. البته وقت ما محدود نبود و تا یکسال وقت داشتیم؛ بنابراین به نظر من، تحریم‌ها برداشته شده است اما در زمینه بانکی هنوز باید تلاش کنیم.

دکتر روحانی با بیان اینکه آمریکایی‌ها، هم بدقلق بوده و هم بدعهدی کردند و ممکن است بدعهدی کنند، گفت: باید خود را برای شرایط مختلف آماده کنیم، اما نسبت به آینده امیدوار هستم. برجام چیزی نیست که یک فردی که در کشوری انتخاب شده بگوید من از آن خوشم نمی‌آید. خیلی‌ها ممکن است از خیلی چیزها خوش‌شان نیاید، اما برجام برای آمریکا خیر است که او نمی‌فهمد.

رئیس جمهور اظهار داشت: برجام یک فضای جدیدی را در دنیا بوجود آورده است و به ضرر کسی نیست. این مو ضوعی برد - برد و به نفع همه است؛ رئیس جمهور منتخب آمریکا فعلا اینگونه است ولی برجام چیزی نیست که به راحتی دولتی یا کسی بتواند آن را نقض کرده و زیر پا بگذارد.

دکتر روحانی با اشاره به اینکه باید تدبیرمان را برای ادامه مسیر بکار ببندیم، گفت: بعضی‌ها شب که می‌خوابند صبح منتظرند برجام بهم بخورد؛ برای چه این خواب‌ها را می‌بینند؟ این خواب‌ها چه خاصیتی دارد؟ هر شب یک مقاله و چیزی می‌نویسند که برجام اینطوری شد، برجام نمی‌ماند و پایه‌شان ضعیف شده است؛ یک عده‌ای بودند در طول این ده، بیست سال اخیر که اینها را می‌شناسم، هر چه پیش‌بینی کردند به عکس درآمده است باز هم پیش‌گویی می‌کنند من نمی‌دانم چه خاصیتی دارد که دوباره پیش‌گویی می‌کنند.

رئیس جمهور با بیان اینکه برجام پایه‌هایش مستحکم است، تصریح کرد: البته باید حواسمان نسبت به افراد و دولت‌های روبرویمان جمع باشد و جمع‌خواهد بود، ان‌شاءالله باید از این فضای بوجود آمده برای کشور و مملکت‌مان بهتر استفاده کنیم.

*بازگشت به گذشته و ارتجاع معنا ندارد

خبرنگار شبکه تلویزیونی بلومبرگ از دکتر روحانی پرسید: آقای ترامپ رئیس جمهور منتخب آمریکا تا چند روز آینده به عنوان همتای شما به کاخ سفید خواهند رفت. چه تدابیری اندیشیده‌اید اگر اینکه ایشان تصمیم بگیرند مجدداً در مورد برجام مذاکره کنند و همچنین آمدن ترامپ بر کاخ سفید چه تأثیر می‌گذارد بر شما برای شرکت در انتخابات ریاست جمهوری سال آینده و آیا شما تأیید می‌کنید که برای سال آینده نامزد انتخابات خواهید شد یا نه؟

رئیس جمهور پاسخ داد: اظهاراتی که تاکنون آقای ترامپ به عنوان رئیس جمهور منتخب آمریکا درباره برجام مطرح کرده، این بوده که خوشحال نیست یا این توافق، توافق خوبی نیست یا بدترین توافق است که این تعبیرات مختلف، بیشتر شعار است و بعید می‌دانم در مقام عمل اتفاقی بیفتد؛ ایشان وقتی وارد کاخ سفید شود، به دلیل اینکه این توافق یک توافق دوجانبه نیست که بگوید من خوشم میاد یا بدم می‌آید. مذاکره مجدد اصلاً معنایی ندارد، این مذاکرات مقدمه‌ای بوده برای توافق که سال‌ها طول کشیده است؛ در دولت یازدهم حدود ۲/۵ سال مذاکره شده و بند بند و جمله جمله و کلمه کلمه بحث شده و به توافق رسیدند، مثل این می‌ماند که کسی بگوید این پیراهنی که داریم می‌خواهم این را تبدیل به پنبه کرده و از نو ریسندگی و بافندگی و دوخته شود.

روحانی با بیان اینکه بازگشت به گذشته و ارتجاع معنا ندارد، افزود: هیچگونه مذاکره‌ای نسبت به برجام در کار نخواهد بود؛ برجام توافقی است که انجام گرفته، تمام شده و تکمیل شده و بعد رفته در شورای امنیت سازمان ملل تأیید شده و تقریباً به صورت یک سند بین‌المللی درآمده است. توافق دو جانبه نیست بلکه توافق چند جانبه است. بنابراین هیچ معنایی نخواهد داشت اینکه بخواهیم راجع به برجام صحبت و مذاکره کنیم؛ هیچ مذاکره‌ای در کار نخواهد بود.

وی با اشاره به اینکه وجود رئیس جمهور جدید در کاخ سفید تأثیر خاصی در انتخابات آینده ایران نخواهد داشت، تأکید کرد: ایران روند خودش را دارد، مردم تلاش‌خودشان را در انتخابات انجام خواهند داد و مسلماً آنچه که خواست مردم باشد در انتخابات اجرایی و عملیاتی خواهد شد.

رئیس جمهور در پاسخ به سؤالی مبنی بر اینکه مهم‌ترین اقدام جنابعالی در دوران باقی‌مانده از ریاست جمهوری دولت یازدهم چیست؟ گفت: در مدتی که از این دولت باقی مانده اولاً دو و سه پروژه مهم که از روز اول مد نظر بود را باید کامل کنیم. تلاش دولت در این مدت باقیمانده این است که محیط آرام اقتصادی بوجود آورد و اجازه ندهد نوسانات شدید در اقتصاد بوجود آید.

دکتر روحانی ادامه داد: تلاش در زمینه تورم بر این بود که همواره کاهنده باشد و در سه سال و نیم گذشته این چنین بود و در ادامه نیز بدین گونه خواهد بود و تورم تک رقمی تا پایان دولت ادامه می‌یابد، البته کار آسانی نیست باید روزانه مراقبت و مواظبت کنیم.

رئیس جمهور با بیان اینکه خروج از رکود از برنامه‌های دولت در رشد اقتصادی است، تأکید کرد: حتماً امروز از رکود خارج شدیم البته به معنای این نیست که در تمام بخش‌ها خارج شده‌ایم. در کلیت اقتصاد از رکود خارج شده است اما در بعضی‌از بخش‌ها هنوز مشکل داریم برای مثال در بخش ساختمان هنوز مشکل داریم و راکد است.

روحانی ادامه داد: در زمینه اشتغال یک حرکت خوبی انجام شده و در ۲ سال گذشته هر سال حدود ۷۰۰ هزار شغل ایجاد شده است و باید این روند با شدت بیشتری ادامه یابد.

رئیس جمهور اظهار اشت: اقتصاد مقاومتی مورد نظر مقام معظم رهبری را باید بتوانیم تا پایان این دولت ادامه دهیم و نهایی بکنیم و از فضای بوجود آمده بعد از برجام خوب استفاده کنیم.

*ایجاد وحدت و اتحاد بیشتر در جامعه از اهداف دولت بوده است

دکتر روحانی با اشاره به آغاز سرمایه‌گذاری‌های مهم در کشور و لزوم تکمیل این سرمایه‌گذاری‌ها، گفت: در مسأله حمل و نقل مربوط به خطوط راه آهن، خرید لوکوموتیوها، ساخت لوکوموتیوها با شرکت‌های خارجی، ساخت خودرو با مشارکت شرکت‌های خارجی و هواپیما، حرکت بسیار خوبی انجام شده است.

وی با اشاره به اینکه اکنون در بنادر، توسعه بسیار خوبی بوجود آمده است، تصریح کرد: طرحهای توسعه بنادر و بویژه در بندر چابهار تا پایان این دولت نهایی و به بهره‌برداری می‌رسند.

دکتر روحانی با تأکید بر اینکه ایجاد وحدت و اتحاد بیشتر در جامعه از اهداف دولت بوده است، ادامه داد: همه باید تلاش کنیم این وحدت، اتحاد،شادابی و نشاط در جامعه بوجود آید و اجازه ندهیم شکاف‌ها و اختلافات اضافه شود.

رئیس جمهور تصریح کرد: این شکاف باید کم شود و دولت برای اینکه پیوستگی اقوام و مذاهب و ادیان مختلف ایران عزیز را بیشتر کند، تلاش بسیار زیادی انجام داده است.

حجت‌الاسلام والمسلمین روحانی با اشاره به تلاش‌های دولت یازدهم برای بهتر شدن فضای آموزشی و علمی در کشور، ادامه داد: شرکت‌های دانش‌بنیان کار بسیار بزرگی را انجام می‌دهند که اشتغال و تولید خوبی ایجاد شده است. رئیس جمهوری افزود: درآمد حدود ۲۰ هزار میلیارد تومانی شرکت‌های دانش بنیان، به معنای تحول بزرگی در کشور بوده و شرکت‌های دانش بنیان از اهداف اصلی دولت برای رسیدن به توسعه اقتصادی و علمی است.

وی گفت: ان‌شاءالله در فضای آرام رشد اقتصادی، اشتغال، سیاست خارجی و روابط با دنیا و کشورهای منطقه و همچنین در فضای فرهنگی و اجتماعی به این راه ادامه می‌دهیم.

رئیس جمهور با تأکید بر اینکه ان‌شاءالله اخلاق حسنه در جامعه استقرار پیدا کند، تصریح کرد: احیاء اخلاق از ابتدا قول ما بود و ان‌شاءالله دست به دست هم می‌دهیم و این فضا را در ۶ ماه باقی‌مانده دولت یازدهم ادامه می‌دهیم.

خبرنگار کانال ۲۴ فرانسه از رئیس جمهوری پرسید: جنابعالی در مورد مذاکرات آستانه گفتید که سیاست ایران حل و فصل سیاسی مسائل در سوریه است. همانطور که مستحضرید مذاکرات آستانه در نتیجه تحولات در شهر حلب و توافقی بوده که بین ایران، روسیه و ترکیه صورت گرفته و منجر به آتش‌بس و سپس مذاکرات آستانه شده و در این مذاکرات طرف‌هایی که نقش‌های بین‌المللی ایفا می‌کنند مثل آمریکا و طرف‌های منطقه‌ای مثل عربستان سعودی نقش مستقیم ندارند. با توجه به این موضوع شما فکر می‌کنید مذاکرات آستانه اساسا می‌تواند نتیجه بخش باشد و منجر به وصول راه حل سیاسی و ادامه آتش بس شود؟

دکتر روحانی در پاسخ گفت: فکر می‌کنم پاسخ خودتان را در بخش اول سؤالتان دادید. یعنی شما بیان کردید که با تلاش ایران، روسیه و ترکیه آتش بس برقرار شد. این بخش سؤال شما پاسخ شما را می‌دهد. اگر ۳ قدرت ایران، روسیه و ترکیه قادر هستند که در حلب و در کل سوریه با گروه‌هایی که امروز می‌جنگند، آتش بس برقرار کنند، معنایش این است که این سه کشور صاحب نفوذ هستند و می‌توانند این کار را انجام دهند.

رئیس جمهور اضافه کرد: اینکه با دعوت این سه کشور، گروه‌های مسلحی که آتش بس را قبول کردند، پذیرفته‌اند که در آستانه با دولت مذاکره کنند، معنایش این است که قدم اول این کار موفق بود. البته اینکه شما اشاره کردید دیگرانی که در مسأله سوریه در گذشته فعالیت می‌کردند امروز در آستانه حضور ندارند، بله بعضی از کشورها، البته بعضی‌هایشان، فعالیت‌شان فعالیت مخرب بود و فعالیت مثبت نبود. به تروریست‌ها کمک می‌کردند. بله بعضی از آنها در آستانه نیستند.

دکتر روحانی ادامه داد: درعین حال به نظر ما مهم آن است که گروه‌هایی که الان هستند بتوانند با دولت در زمینه‌هایی که قدم‌های اولیه است، به توافق برسند. اگر اجلاس آستانه بتواند به اولین قدم موفق خودش دست یابد، البته باید ادامه پیدا کند. جلسات متعددی باید تشکیل شود، برای اینکه به نتیجه برسند.

رئیس جمهور اظهار داشت: نظر و خواست ایران، تداوم آتش بس و ادامه مذاکرات است تا کمک شود مذاکرات موفق شود و بعد بتواند در مراحل بعد مبارزه با تروریسم ادامه پیدا کند. یعنی با داعش و جبهه النصره و گروه‌هایی که با اینها هستند جنگ ادامه پیدا کند و در نهایت سوریه بتواند به یک ثبات و استقراری برسد که در آن ثبات و استقرار، شرایط برای یک انتخابات واقعی و تحول برای آینده سوریه ان‌شاءالله محقق شود.